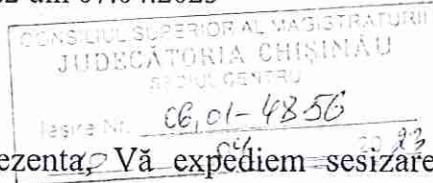

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162 avenue
Republica Moldova
MD-2004, tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Chisinau, Stefan cel Mare și Sfânt, 162 avenue
Republic of Moldova
MD-2004, tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

nr. 2-4737/2022 din 07.04.2023

Curții Constituționale a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Al. Lăpușneanu, nr. 28, MD-2004

Prin prezenta, ~~Vă expediem~~ sesizarea pe marginea excepției de neconstituționalitate ridicată în cauza civilă nr. 2-4737/2022, la acțiunea înaintată de Cojocaru Violeta împotriva Instituției Publice Compania „Teleradio-Moldova”, intervenient accesoriu Gherasim Arcadie, privind restabilirea în funcție și la acțiunea conexată înaintată de Munteanu Tatiana împotriva Compania „Teleradio-Moldova”, intervenient accesoriu Stanciu Sergiu, privind restabilirea în funcție.

Anexe:

- copia cererii de chemare în judecată nr. 2-4737/2022 (6 file);
- copia cererii de chemare în judecată nr. 2-4737/2022 (6 file);

- sesizarea instanței (4 file)

Judecător

15:45
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 1169
13 04 2023

Ciprian Valah

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

1. Denumirea instanței de judecată/sediu – Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
2. Judecător/complet de judecată – judecător Ciprian Valah
4. Adresa instanței de judecată – mun. Chișinău, bul. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162
5. Telefon și e-mail instanța de judecată 022 272740;

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

La 02.03.2022, reclamanta Cojocaru Violeta a înaintat în judecată acțiune civilă împotriva pârâtului Compania „Teleradio-Moldova”, fiind acceptată în procedură, prin care solicită: 1.a anula Ordinul nr.1041-c din 25.11.2021, emis de pârât, prin care a încetat contractul individual de muncă cu reclamanta în temeiul art.82, lit.f) Codul muncii; 2.a restabili reclamanta în funcția de Președinte al Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova” începând cu 25.11.2021; 3.a încasa de la pârât în beneficiul reclamantei salariul pentru absența forțată de la serviciu în perioada 25.11.2021, până la data hotărârii judecătorești irevocabile; 4.a încasa de la pârât în beneficiul reclamantei prejudiciul moral 20.000 lei și cheltuielile de judecată. Ulterior, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Gherasim Arcadie.

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

La 07.03.2023, la prezenta cauză s-a conexas acțiunea civilă înaintată de reclamanta Munteanu Tatiana împotriva pârâtului Compania „Teleradio-Moldova”, intervenient accesoriu Stanciu Sergiu, prin care solicită: **1.a** anula Ordinul nr.1042-c din 25.11.2021, emis de pârât, prin care a încetat contractul individual de muncă cu reclamanta în temeiul art.82, lit.f) Codul muncii; **2.a** restabili reclamanta în funcția de Secretar al Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova” începând cu 25.11.2021; **3.a** încasa de la pârât în beneficiul reclamantei salariul pentru absența forțată de la serviciu în perioada 25.11.2021, până la data hotărârii judecătorești irevocabile; **4.a** încasa prejudiciul moral 20.000 lei și cheltuielile de judecată.

C. Obiectul sesizării³

Instanța constată că în procesul judecării cauzei în instanța de drept comun unul din argumentele principale invocate de reclamantele Cojocar Violeta și Munteanu Tatiana în admiterea pretențiilor revendicate este dezacordul cu art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021, pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174/2018.

Astfel, reclamantele invocă faptul că relațiile de muncă pe care le aveau potrivit funcțiilor exercitate în cadrul Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova” au fost încetate ilegal de pârât în baza unor norme neconstituționale din Legea nr.158 din 04.11.2021 și anume cu referire la art.II alin.(2) din această Lege, care are următorul conținut:

„Mandatul tuturor membrilor Consiliului de supraveghere și dezvoltare și al directorului general al Companiei „Teleradio-Moldova” încetează de drept la data intrării în vigoare a prezentei legi.” (art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2022).

În acest context reclamantele invocă neconstituționalitatea art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021.

Având în vedere neconstituționalitatea art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021, pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al RM nr.174/2018, invocată de reclamante în speță, instanța consideră necesar de a ridica **din oficiu** excepția de neconstituționalitate în raport cu această prevedere legală de care se prevalează ambele părți în prezenta cauză dedusă judecării în susținerea argumentelor pro și contra.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Reclamantele rețin că încetarea relațiilor de muncă pe care le exercitau în cadrul Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova” s-a efectuat de pârât în baza art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021.

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

În acest context reclamantele invocă neconstituționalitatea art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021, din motivul că încalcă flagrant art.22 din Constituția RM (*neretroactivitatea legii*) și art.43 din Constituția RM (*dreptul la muncă și la protecția muncii*), inclusiv art.1, 6§2 din Convenția Europeană.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

În susținerea neconstituționalității art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021, reclamantele invocă faptul că le-a fost încălcat dreptul la muncă și la protecția muncii garantat de Constituția RM (**art.43**).

În susținerea neconstituționalității art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021, reclamantele mai invocă faptul că mandatul reclamantelor în cadrul Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova” nu era expirat la data când pârâtul a decis să înceteze relațiile de muncă cu reclamantele în temeiul art.82 lit.f) Codul muncii, în baza art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021.

Respectiv, la caz s-a încălcat și principiul neretroactivității legii prevăzut în Constituția RM (**art.22**) în raport cu activitatea exercitată de reclamante în cadrul Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova”.

Ca urmare, reclamantele solicită în speță anularea ordinelor emise de pârât privind încetarea relațiilor de muncă cu reclamantele și restabilirea în funcțiile pe care le-au exercitat în cadrul Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova” (Cojocarui Violeta în calitate de Președinte al Consiliului, iar Munteanu Tatiana în calitate de Secretar al Consiliului).

Totodată, reclamantele consideră că prin încetarea relațiilor de muncă pârâtul nu a garantat independența reclamantelor în exercitarea funcțiilor din cadrul Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova”, deoarece a admis interferența politicului în activitatea reclamantelor prin Legea nr.158 din 04.11.2021, ceea ce este contrar „Rezoluției nr.1 privind viitorul serviciului public de radiodifuziune” (1994) și Recomandării nr.R(96)10 privind „Garantarea independenței serviciului public de radiodifuziune” (1996), prin care Comitetul de Miniștri a adoptat o serie de îndrumări detaliate menite să asigure independența serviciilor publice de radiodifuziune.

Reclamantele menționează că aceste îndrumări includ recomandarea potrivit căreia normele care reglementează statutul și numirea membrilor din consiliile de conducere și supraveghere ale serviciilor publice de radiodifuziune ar trebui să fie definite într-un mod care să evite orice risc de interferențe politice sau de altă natură.

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

Cadrul legal supus excepției de neconstituționalitate la caz este art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021, pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al RM nr.174/2018, în vigoare din 05.11.2021 (Monitorul Oficial nr.273 din 05.11.2021, art.363), care reglementează următoarele:

„Mandatul tuturor membrilor Consiliului de supraveghere și dezvoltare și al directorului general al Companiei „Teleradio-Moldova” încetează de drept la data intrării în vigoare a prezentei legi.”

La caz reclamantele rețin că legislația națională conferă dreptul la o procedură solicitată instanței competente de a se pronunța pe motive cum ar fi arbitrarul, abuzul de putere sau vicii de procedură (*Van Marie și alții vs Țărilor de Jos*, pct.35).

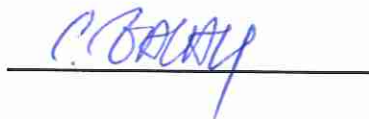
După cum este și cazul anumitor decizii în care administrația dispune de o putere discreționară de a acorda sau de a refuza un avantaj sau un privilegiu, legea conferă persoanei dreptul de a sesiza justiția, care dacă constată caracterul ilegal al deciziei poate pronunța anularea acesteia.

În astfel de cazuri este aplicabil art.6§1 din Convenția Europeană, cu condiția ca avantajul sau privilegiul, odată acordat, să creeze un drept civil (*Regner vs Republica Cehă (MC)*, pct.105).

Reclamantele menționează că jurisprudența Curții Europene nu indică durata impusă pentru mandatul membrilor organului decizional, însă inamovibilitatea acestora pe durata mandatului ar trebui să fie în general un corolar al independenței acestora (*Sacilor-Lormines vs Franța*, pct.67; *Luka vs România*, pct.44).

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

judecător Ciprian Valah

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

ÎNCHEIERE

07 aprilie 2023

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
în componența: Președintele ședinței, judecător
Grefier

Ciprian Valah
Radu Negura

examinând în ședință publică de judecată cauza civilă la acțiunea înaintată de Cojocaru Violeta împotriva Instituției Publice Compania „Teleradio-Moldova”, intervenient accesoriu Gherasim Arcadie, privind restabilirea în funcție,-

și la acțiunea conexată înaintată de Munteanu Tatiana împotriva Compania „Teleradio-Moldova”, intervenient accesoriu Stanciu Sergiu, privind restabilirea în funcție,-

a c o n s t a t a t :

La 02.03.2022, reclamanta Cojocaru Violeta a înaintat în judecată prezenta acțiune împotriva pârâtului Compania „Teleradio-Moldova”, fiind acceptată în procedură, prin care solicită: 1.a anula Ordinul nr.1041-c din 25.11.2021, emis de pârât, prin care a încetat contractul individual de muncă cu reclamanta în temeiul art.82, lit.f) Codul muncii; 2.a restabili reclamanta în funcția de Președinte al Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova” începând cu 25.11.2021; 3.a încasa de la pârât în beneficiul reclamantei salariul pentru absența forțată de la serviciu în perioada 25.11.2021, până la data hotărârii judecătorești irevocabile; 4.a încasa de la pârât în beneficiul reclamantei prejudiciul moral 20.000 lei și cheltuielile de judecată.

La 07.03.2023, la prezenta cauză s-a conexat acțiunea civilă înaintată de reclamanta Munteanu Tatiana împotriva pârâtului Compania „Teleradio-Moldova”, intervenient accesoriu Stanciu Sergiu, prin care solicită: 1.a anula Ordinul nr.1042-c din 25.11.2021, emis de pârât, prin care a încetat contractul individual de muncă cu reclamanta în temeiul art.82, lit.f) Codul muncii; 2.a restabili reclamanta în funcția de Secretar al Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova” începând cu 25.11.2021; 3.a încasa de la pârât în beneficiul reclamantei salariul pentru absența forțată de la serviciu în perioada 25.11.2021, până la data hotărârii judecătorești irevocabile; 4.a încasa prejudiciul moral 20.000 lei și cheltuielile de judecată.

I. Informațiile pertinente ale cauzei deduse judecării în instanța de drept comun și obiectul sesizării la Curtea Constituțională

Instanța constată că în procesul judecării cauzei în instanța de drept comun unul din argumentele principale invocate de reclamantele Cojocaru Violeta și Munteanu Tatiana în admiterea pretențiilor revendicate este dezacordul cu art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021, pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174/2018.

Astfel, reclamantele invocă faptul că relațiile de muncă pe care le aveau potrivit funcțiilor exercitate în cadrul Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova” au fost încetate ilegal de pârât în baza unor norme neconstituționale din Legea nr.158 din 04.11.202, cu referire la art.II alin.(2) din această Lege, cu următorul conținut:

„Mandatul tuturor membrilor Consiliului de supraveghere și dezvoltare și al directorului general al Companiei „Teleradio-Moldova” încetează de drept la data intrării în vigoare a prezentei legi.”.

II. Argumentarea incidentei drepturilor constituționale și preținsei încălcării a drepturilor garantate de Constituție

Reclamantele rețin că încetarea relațiilor de muncă pe care le exercitau în cadrul Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova” s-a efectuat de pârât în baza art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021.

În acest context reclamantele invocă neconstituționalitatea art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021, din motivul că încalcă flagrant art.22 din Constituția RM (*neretroactivitatea legii*) și art.43 din Constituția RM (*dreptul la muncă și la protecția muncii*), inclusiv art.1, 6§2 din Convenția Europeană.

În susținerea neconstituționalității art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021, reclamantele invocă faptul că le-a fost încălcat dreptul la muncă și la protecția muncii garantat de Constituția RM (**art.43**).

În susținerea neconstituționalității art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021, reclamantele mai invocă faptul că mandatul reclamantelor în cadrul Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova” nu era expirat la data când pârâtul a decis să înceteze relațiile de muncă cu reclamantele în temeiul art.82 lit.f) Codul muncii, în baza art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021.

Respectiv, la caz s-a încălcat și principiul neretroactivității legii prevăzut în Constituția RM (**art.22**) în raport cu activitatea exercitată de reclamante în cadrul Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova”.

Ca urmare, reclamantele solicită în speță anularea ordinelor emise de pârât privind încetarea relațiilor de muncă cu reclamantele și restabilirea în funcțiile pe care le-au exercitat în cadrul Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova” (Cojocarui Violeta în calitate de Președinte al Consiliului, iar Munteanu Tatiana în calitate de Secretar al Consiliului).

Totodată, reclamantele consideră că prin încetarea relațiilor de muncă pârâtul nu a garantat independența reclamantelor în exercitarea funcțiilor din cadrul Consiliului de Supraveghere al Companiei „Teleradio-Moldova”, deoarece a admis interferența politicului în activitatea reclamantelor prin Legea nr.158 din 04.11.2021, ceea ce este contrar „Rezoluției nr.1 privind viitorul serviciului public de radiodifuziune” (1994) și Recomandării nr.R(96)10 privind „Garantarea independenței serviciului public de radiodifuziune” (1996), prin care Comitetul de Miniștri a adoptat o serie de îndrumări detaliate menite să asigure independența serviciilor publice de radiodifuziune.

Reclamantele menționează că aceste îndrumări includ recomandarea potrivit căreia normele care reglementează statutul și numirea membrilor din consiliile de conducere și supraveghere ale serviciilor publice de radiodifuziune ar trebui să fie definite într-un mod care să evite orice risc de interferențe politice sau de altă natură.

III. Documente relevante și jurisprudența Curții Europene

Cadrul legal supus excepției de neconstituționalitate la caz este art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021, pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al RM nr.174/2018, în vigoare din 05.11.2021 (Monitorul Oficial nr.273 din 05.11.2021, art.363), care reglementează următoarele:

„Mandatul tuturor membrilor Consiliului de supraveghere și dezvoltare și al directorului general al Companiei „Teleradio-Moldova” încetează de drept la data intrării în vigoare a prezentei legi.”

La caz reclamantele rețin că legislația națională conferă dreptul la o procedură solicitată instanței competente de a se pronunța pe motive cum ar fi arbitrarul, abuzul de putere sau vicii de procedură (*Van Marie și alții vs Țărilor de Jos*, pct.35).

După cum este și cazul anumitor decizii în care administrația dispune de o putere discreționară de a acorda sau de a refuza un avantaj sau un privilegiu, legea conferă persoanei dreptul de a sesiza justiția, care dacă constată caracterul ilegal al deciziei poate pronunța anularea acesteia.

În astfel de cazuri este aplicabil art.6§1 din Convenția Europeană, cu condiția ca avantajul sau privilegiul, odată acordat, să creeze un drept civil (*Regner vs Republica Cehă (MC)*, pct.105).

Reclamantele menționează că jurisprudența Curții Europene nu indică durata impusă pentru mandatul membrilor organului decizional, însă inamovibilitatea acestora pe durata mandatului ar trebui să fie în general un corolar al independenței acestora (*Sacilor-Lormines vs Franța*, pct.67; *Luka vs România*, pct.44).

Având în vedere neconstituționalitatea art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021, pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al RM nr.174/2018, invocată de reclamante în speță, instanța consideră necesar de a ridica **din oficiu** excepția de neconstituționalitate în raport cu această prevedere legală de care se prevalează ambele părți în prezenta cauză dedusă judecării în susținerea argumentelor pro și contra.

Totodată, instanța reține că la caz sunt întrunite condițiile legale pentru ca prezenta excepție de neconstituționalitate să fie ridicată și anume:

- obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție (*la caz Legea nr.158 din 04.11.2021, normele art.II, alin.(2) din Lege*);
- excepția de neconstituționalitate este ridicată de instanța de judecată din oficiu;
- prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei (*la caz art.II, alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021*);
- nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate în speță (*la caz art.II, alin.(2) din Legea nr.158 din 04.11.2021*).

Or, conform art.12¹ Cod de procedură civilă, (1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor [...] ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de părți sau de instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Având în vedere circumstanțele și normele reținute, instanța ajunge la concluzia de a ridica din oficiu prezenta excepție de neconstituționalitate.

În conformitate cu art.12¹ alin.(3) Cod de procedură civilă, instanța,-

d i s p u n e :

A ridica din oficiu excepția de neconstituționalitate în prezenta cauză civilă la acțiunea înaintată de Cojocaru Violeta împotriva Companiei „Teleradio-Moldova”, intervenient accesoriu Gherasim Arcadie, privind restabilirea în funcție și la acțiunea conexată înaintată de Munteanu Tatiana împotriva Companiei „Teleradio-Moldova”, intervenient accesoriu Stanciu Sergiu, privind restabilirea în funcție.

Excepția de neconstituționalitate se raportează la art.II alin.(2) din Legea nr.158 din 04 noiembrie 2021, pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174/2018, în vigoare din 05 noiembrie 2021.

A remite Curții Constituționale a Republicii Moldova prezenta sesizare pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune contestării.

Președintele ședinței, judecător

Ciprian Valah

Conform originalului

Ciprian Valah